

VOLBA VÝSLOVNOSTNÍHO STYLU

Volba výslovnostního stylu vychází samozřejmě z repertoáru výrazových prostředků mluveného projevu, který má čeština k dispozici.

Spisovná výslovnostní norma (ortoepie) nepředpokládá ideál nějaké naprosto jednotné výslovnosti, který by byl závazný pro všechny oblasti užívání spisovného jazyka.

Spisovná výslovnost je proto stylově diferencovaná a obvykle (viz např. Hála, 1967) se v ní dají odlišit tři základní styly spisovné výslovnosti:

1. Styl základní, neutrální.
2. Styl „vyšší“ (co do společenských situací), tj. styl slavnostnější, s volnějším tempem a výraznější výslovností.
3. Styl „nižší“, konverzační, tempově rychlejší, s menšími nároky na výraznou výslovnost.

Stylová diferenciacie spisovné výslovnosti se týká celého zvukového plánu spisovného jazyka: výslovnosti jednotlivých hlásek, hláskových spojení, přízvuků a přízvukových poměrů, frázování, intonace apod.

Při interpretaci textu by měla být volba výslovnostního stylu ve službách předávané myšlenky.

Členění textu, frázování:

Frázování je **rytmické a významové členění promluvy na logické celky a členění věty na kratší větné úseky** (fráze, promluvové úseky).

V přednesu přihlížíme především k **významovému uspořádání promluvy** a dáváme pozor, aby se pauzou od sebe neodtrhovalo to, co k sobě patří.

Vznikají **větné úseky**, které zpravidla obsahují takovou skupinu slov (pokud to ovšem není jen jedno slovo), která spolu těsněji souvisí.

Toto členění, spolu s intonací, pomáhá mluvenému projevu ke srozumitelnosti a přehlednosti.

Intonace:

V širším slova smyslu označuje **zvukovou modulaci souvislé promluvy**.

Realizuje se proměnami výšky tónu a souvisí se silou hlasu, mluvním tempem, pauzami, změnami hlasové barvy = tónu a s kombinací všech těchto prostředků.

Intonace, která vždy úzce souvisí s frázováním,

má v mluveném projevu dvojí úlohu:

první je v rovině prostě sdělovací a souvisí s věcným obsahem sdělované myšlenky, druhá souvisí s vyjádřením citového zaujetí mluvčího.